

PROTOCOL COVID-BESMETTING OP HET WERK

Versie 14-10-2020

Een bedrijfsprotocol helpt besmettingen voorkomen

COVID-19 besmettingen komen niet alleen privé voor, maar óók in de bedrijven. Soms blijft het beperkt tot 1 of 2 gevallen, soms leidt een besmetting tot een ware uitbraak van COVID-19 onder collega's. Dat gebeurde bij Westvlees (94 besmettingen), ABInbev (10 besmettingen), enkele fabrieken en supermarkten. Onderzoeken tonen aan dat een belangrijk deel van de besmettingen plaatsvindt op de werkvloer. Jammer genoeg zijn er in België geen exacte gegevens, in tegenstelling tot oa. Nederland en Frankrijk waar de herkomst van besmetting wél gemonitord wordt.

Het is belangrijk alle preventieve veiligheidsmaatregelen te nemen, opgesomd in de "Generieke gids om de verspreiding van COVID-19 op het werk tegen te gaan"ⁱ, en deze op te volgen in het CPBW. Maar van zodra een werknemer besmet is, moet er ook onmiddellijk een procedure starten om verdere besmettingen te voorkomen en de preventieve maatregelen te evalueren en te verbeteren. Dat element ontbreekt in de gids en wordt best ook vastgelegd in het CPBW.

Sciensano, het Belgisch instituut voor volksgezondheid, benadrukt het belang van snel ingrijpen om de keten van besmettingen te doorbrekenⁱⁱ.

Op basis van onze medische kennis stellen we een bedrijfsprocedure voor. In de strijd tegen de verspreiding van Covid is het erg nuttig deze procedure op voorhand vast te leggen in het bedrijf. Samen redden we levens. Samen voorkomen we erger, zo redden we ook jobs.

Basisprincipes

1. Aan de hand van welke symptomen herkennen we Covid?

Sciensano hanteert volgende checklist :

- minstens één van de volgende hoofdsymptomen die acuut ontstaan zijn, zonder andere duidelijke oorzaak : hoest; dyspnoe (*kortademigheid*); thoracale pijn (*pijn op de borstkas*); acute anosmie of dysgeusie (*plots geur en smaakverlies*);
 - o OF
- minstens twee van de volgende symptomen, zonder andere duidelijke oorzaak, koorts; spierpijn; vermoeidheid; rhinitis (loopneus); keelpijn; hoofdpijn; anorexie; waterige diarree; acute verwardheid; plotse val;
 - o OF
- verergering van chronische respiratoire symptomen (COPD-chronische bronchitis, astma, chronische hoest...), zonder andere duidelijke oorzaak.

Met de winter voor de deur moeten we niet panikeren als iemand een loopneus heeft. Maar in combinatie met andere symptomen kan het wel verontrustend zijn. Check dus goed de symptomen en consulteer je huisarts of bedrijfsarts bij twijfel.

Belangrijk: Personen zijn het meest besmettelijk juist voor en na het verschijnen van de symptomen.

2. Quarantaine?

Had je een hoogrisicocontact met een COVID geval (zie verder), dan bestaat er kans op besmetting. Nadat het virus je lichaam binnendringt, duurt het een tijdje voor het zichzelf voldoende vermenigvuldigt om anderen te kunnen besmetten (= incubatietijd). De incubatietijd van het coronavirus bedraagt 2 tot maximaal **14 dagen** (gemiddeld 5-6 dagen). Tot hiertoe bedroeg de quarantaine periode 14 dagen, de maximale veiligheidsmarge dus. Vanaf 1 oktober verandert dit naar **7 dagen**. Voornamelijk omdat de lange periode in de feiten heel moeilijk te respecteren was.

3. Waarom testen?

Met een test kan men vaststellen of iemand echt COVID-19 positief is. Dit is vooral belangrijk om in te schatten hoe besmettelijk je bent voor andere personen. **Een negatieve test is niet altijd groen licht om de quarantaine te stoppen.**

4. Welke aanpak op het bedrijf?

Je brengt heel wat uren door op het werk, samen met je collega's. De veiligheidsmaatregelen zijn niet overall even strikt, en zelfs als er voldoende maatregelen werden genomen is een ongeluk snel gebeurd. Net zoals bij een arbeidsongeval is het belangrijk in geval van een besmetting de bedrijfsarts, de preventiedienst en het CPBW onmiddellijk te betrekken, een grondig onderzoek in te stellen en de nodige maatregelen te nemen om verdere verspreiding te voorkomen, alsook te leren uit de besmetting en de veiligheid te verhogen.

TIP 1: Het is essentieel dat de **werkgever een volledig loonbehoud garandeert in geval van quarantaine**. Ofwel via gewaarborgd loon ofwel via coronawerkloosheid + toeslag tot het normale loon. Dit om het risico van presentisme te vermijden: een werknemer die met symptomen komt werken, ze mogelijk zelfs verbergt, omdat hij quarantaine riskeert met meer dan 30% loonverlies. In een goed COVID-preventieplan om besmettingen en cluster-uitbraken te voorkomen, mag dit element niet ontbreken. De garantie van loonbehoud bij verplichte quarantaine is noodzakelijk voor het slagen van de procedure.

TIP 2: COVID-19 kan erkend worden als beroepsziekte onder bepaalde voorwaarden. In geval van erkenning dekt de ziekteverzekering alle medische kosten en past het loon bij tot 90% (ipv 60%). Vraag de **steun van de werkgever voor de indiening van het dossier erkenning beroepsziekte** (zie procedure www.fedris.be).

Voor meer info, contacteer werk@gvhv.be.

Case 1 – Werknemer vertoont symptomen tijdens de werkdag

- ⇒ Haal de werknemer van de werkvloer en stuur hem onmiddellijk naar huis, daar belt hij met zijn huisarts. Breng de bedrijfsarts op de hoogte.
- ⇒ Wanneer de werknemer door de huisarts getest wordt, volgt het testresultaat meestal binnen de 48 uur. De patiënt brengt de bedrijfsarts hiervan op de hoogte.
- ⇒ Ontruim en ontsmet onmiddellijk alle plaatsen waar de persoon geweest is vandaag en de voorbije 2 dagen. Na grondige ontsmetting en ventilatie mag er terug gewerkt worden.
- ⇒ De bedrijfsarts oordeelt of er collega's naar huis worden gestuurd in afwachting van het testresultaat van de persoon met symptomen. Zeker indien het hoog risico contacten (zie bijlage 1) betreft raadt Geneeskunde Voor Het Volk aan het veiligheidsprincipe te hanteren en de collega's gedurende deze korte periode waarin het testresultaat niet bekend is thuis in quarantaine te laten. Indien de collega's blijven werken in afwachting van de test moet in ieder geval extra aandacht besteed worden aan het correct gebruik van de persoonlijke beschermingsmiddelen.
- ⇒ Als de persoon met symptomen negatief test, kunnen zijn collega's die naar huis werden gestuurd terug aan het werk. Indien de arts van oordeel is dat het echt een verdacht geval is kan hij/zij de negatieve test overrulen en wordt het case 2 (positief geval ondanks negatieve test).
- ⇒ Als de persoon met symptomen positief test, volg procedure Case 2.

Case 2 – Werknemer test positief

- ⇒ Ontruim en ontsmet onmiddellijk alle plaatsen waar de persoon geweest is tot 2 dagen voor het verschijnen van de symptomen of de positieve test. Na grondige ontsmetting en ventilatie mag er terug gewerkt worden.
- ⇒ De werknemer blijft 7 dagen thuis of langer indien de symptomen blijven.
- ⇒ De bedrijfsarts belt de persoon en stelt samen met de persoon een lijst op met hoogrisico en laagrisico contacten binnen de werkcontext (zie bijlage 1). Contacten zijn alle collega's met wie de persoon in contact was 2 dagen VOOR het begin van de symptomen/positieve test (ook als er geen symptomen zijn) tot 7 dagen NA het begin van de symptomen/positieve test (ook als er geen symptomen zijn).
- ⇒ Hoogrisico contacten worden onmiddellijk naar huis gestuurd en in quarantaine geplaatst. voor 7 dagen, te tellen vanaf het laatste contact met de besmette persoon. De hoogrisicopersonen moeten getest worden op de 5^e dag na het hoogrisicocontact. Indien zij positief blijken, wordt ook voor hen een lijst opgesteld met hoogrisico- en laagrisicocontacten (zie bijlage 1), en worden de hoogrisico contacten in quarantaine geplaatst.
- ⇒ De duur van de quarantaine thuis is ten minste 7 dagen na het laatste risicovolle contact, mits het testresultaat van dag 5 negatief is. Indien het testresultaat (nog) niet gekend is, wordt de quarantaine verdergezet tot het resultaat gekend is, met een maximum van 14 dagen na het laatste hoog-risico contact. Buitengaans is enkel toegestaan voor kleine essentiële aankopen (voeding, apotheek,...), maar enkel indien niemand anders hiervoor kan zorgen en per uitzondering. Hierbij moet een mondkapje gedragen worden, de hygiënische maatregelen strikt nageleefd en direct contact met andere mensen vermeden worden. Indien tijdens de quarantaineperiode bij één van de huisgenoten COVID-19 bevestigd wordt, begint de periode van 7 dagen opnieuw voor de asymptomatische huisgenoten die aan deze nieuwe patiënt werden blootgesteld, vanaf het laatste risicovolle contact.

- ⇒ De bedrijfsarts brengt de preventiedienst en het CPBW op de hoogte. Ze openen samen een onderzoek naar de omstandigheden van de besmetting en nemen de nodige maatregelen om verdere verspreiding te voorkomen. De werkgever dient indien nodig verhoogde veiligheidsmaatregelen te nemen.

TIP 3 : Het testen van de hoogrisicopersonen op de 5e dag na het hoogrisicocontact gebeurt best goed georganiseerd en gestructureerd: we adviseren testing op het bedrijf zelf, onder supervisie van de bedrijfsarts en op kost van de werkgever. Een kleine uitgave voor een belangrijke preventie van clusterbesmettingen. Het spreekt voor zich dat deze testing op een veilige manier moet georganiseerd worden.

Case 3 – Werknemer was in dicht contact (hoogrisico) met een besmet persoon buiten de onderneming of komt terug uit een rode zone

- ⇒ De werknemer wordt in quarantaine geplaatst voor 7 dagen, te tellen vanaf het laatste contact met de besmette persoon. De werknemer krijgt een quarantaine-attest van zijn huisarts en bezorgt dat onmiddellijk aan de personeelsdienst, die de bedrijfsarts onmiddellijk inlicht.
- ⇒ Alle plaatsen in de onderneming waar de werknemer nog geweest is na het dicht contact met de besmette persoon moeten onmiddellijk ontruimd en ontsmet worden.
- ⇒ De werknemer ondergaat een covid-test na 5 dagen. De bedrijfsarts belt met de werknemer om het test-resultaat te kennen (onder medisch geheim). Als de werknemer positief test, volg Case 2.
- ⇒ Noot: Voor reizigers uit een rode zone is dit een veilige procedure, met deze strategie worden 88% van de gevallen opgespoord (met een test na 6 dagen loopt dit op tot 94%). Maar voor die mensen met een hoogrisicocontact met een bevestigd COVID geval, is dit vrij kort. Wetenschappelijk is een quarantaine van 9 dagen (met een test op dag 7 of 8) veiliger.
- ⇒ Noot: door enkel te testen na 5 dagen of meer, wordt het brononderzoek veel moeilijker. Je kan de bron van de besmetting slechts achterhalen door snel te testen. Ideaal wordt er dus tweemaal getest. Snel na het hoogrisicocontact voor het brononderzoek, en na 5 tot 8 dagen om de quarantaine te beëindigen.

Een sleutelrol voor huisarts, bedrijfsarts en CPBW

De huisarts beoordeelt de symptomen en beslist over quarantaine en het uitvoeren van een test.

De bedrijfsarts wordt best zo snel mogelijk op de hoogte gebracht. Hij coördineert de indijking van de besmetting op het werk: door de lijst van contacten op te stellen met de betrokken persoon, door hoogrisicocontacten in quarantaine te plaatsen, door de veiligheidsmaatregelen te verhogen.

Indien bij contacten met individuele werknemers nood blijkt aan psychosociale ondersteuning kan dit voorzien worden via de normale kanalen. Ook opvang bij de vaststelling van een cluster is mogelijk: individueel, of in groep na periode van quarantaine.

Het CPBW heeft een controlerende en adviserende rol. Het overleg met de werknemers is cruciaal. De veiligheidssituatie moet samen geëvalueerd worden. Er kunnen dan bijkomende maatregelen voorgesteld worden om verdere uitbraken te voorkomen. Hieronder enkele voorbeelden.

- De mogelijkheid om op voldoende afstand van elkaar te werken.

- Het verhogen van de frequentie waarmee er geïmagineerd wordt (met extra personeel) of waarmee gebruiksvoorwerpen gedesinfecteerd worden.
- Meer ventilatie van de ruimtes voorzien.
- Voldoende tijd en materiaal om de handen regelmatig te wassen.
- Voldoende en goed beschermingsmateriaal.
- Het installeren van plexiglas tussen verschillende werkposten.
- Het 100% loon garanderen bij quarantaine.

Rol van de tracers (contactcenter van de overheid)

Als een test positief blijkt, laat het labo dit weten aan de tracers. De tracer belt naar de besmette persoon en stelt met hem een lijst van hoogrisico- en laag risicocontacten op. In geval er werk-collega's op die lijst staan belt de tracer de bedrijfsarts.

Bijlage 1

Hoog risico contact

Voor de volgende personen wordt het risico op besmetting als "hoog" beschouwd (= nauwe contacten):

- een persoon met een cumulatief contact met een COVID-19 patiënt van minstens 15 minuten binnen een afstand van <1,5m ("face to face"), bijvoorbeeld in een gesprek; zonder correct gebruik van een mondmasker (neus en mond volledig bedekkend) door één van beide personen. Dit omvat, onder andere, huisgenoten, kinderen van dezelfde groep in een residentiële collectiviteit, vrienden met wie men een maaltijd deelde en eventueel naaste burens op het werk;
- een persoon die direct fysiek contact heeft gehad met een COVID-19 patiënt;
- een persoon die in direct contact is geweest met excreties of lichaamsvloeistoffen van een COVID-19 patiënt, zoals tijdens het zoenen en mond-op-mond beademing, of contact met braaksel, stoelgang, slijmen, enz.;
- Een persoon die door de "Coronalert" applicatie werd geïdentificeerd als een nauw contact;
- een persoon die samen met een COVID-19 patiënt heeft gereisd, in eender welk transportmiddel, zittend binnen twee zitplaatsen (in eender welke richting) van de patiënt, tenzij alle betrokkenen correct een mondmasker droegen. In een vliegtuig ook bemanningsleden die dienst doen in de sectie van het vliegtuig waar het geval zat. Indien de ernst van de symptomen of de verplaatsing van de patiënt in het vliegtuig wijst op een mogelijk grotere blootstelling, kunnen passagiers die in hetzelfde compartiment zaten of alle passagiers in het vliegtuig worden beschouwd als hoog risico contacten. (beoordeling door de dienst Infectieziektenbestrijding).
- Een reiziger die terugkeert uit een rode zone waar hij of zij meer dan 48 uur heeft verbleven en waarbij het zelfbeoordelingsformulier een hoog risico aangeeft, volgt dezelfde procedure als een hoog-risico contact.

Laag risico contact

Voor de volgende personen wordt het risico op besmetting als "laag" beschouwd:

- een persoon die meer dan 15 minuten contact heeft gehad met een COVID-19 patiënt op een afstand van <1,5m ("face to face"), maar waarbij beiden adequaat een mondmasker hebben gebruikt (neus en mond bedekt);
 - ⇒ Noot: deze aanpassing van de richtlijnen is er gekomen sinds 1 oktober. Voorheen werden personen in deze situatie wél als hoog risico contacten beschouwd. Geneeskunde Voor Het

Volk adviseert, zeker bij twijfelgevallen over correct gebruik of kwaliteit van het mondmasker, deze contacten te blijven beschouwen als hoog risico contacten.

- een persoon die minder dan 15 minuten contact heeft gehad met een COVID-19 patiënt binnen een afstand van 1,5 m (“face to face”);
- Een persoon die zich meer dan 15 minuten in dezelfde kamer/gesloten omgeving bevond met een COVID-19 patiënt, maar waarbij een afstand van >1,5 m gerespecteerd werd. Dit omvat, onder andere, mensen die in dezelfde ruimte werken², of samen zaten in een wachtkamer.

Zorgverleners

- Zorgverleners aan COVID-19 patiënten en laboratoriummedewerkers die stalen van COVID-gevallen hanteren en daarbij de aanbevolen persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM) dragen (zie aanbevelingen voor het rationeel gebruik van maskers), worden niet beschouwd als contacten. Net als bij de bevolking in het algemeen, geldt voor hen wel een algemene aanbeveling om strikte handhygiëne toe te passen en op afgesloten openbare plaatsen een mondmasker te dragen;
- Een zorgverlener wordt beschouwd als een hoog-risico contact als er tijdens de zorg of het medisch onderzoek van een COVID-19 patiënt een contact binnen een afstand van 1,5 m is geweest, zonder gebruik van de aanbevolen persoonlijke beschermingsmiddelen. Met uitzondering van aerosoliserende procedures of langdurige blootstelling aan een bevestigde patiënt zonder masker, wordt het chirurgisch masker als adequaat beschouwd;
- Zorgverleners die zich in dezelfde kamer bevonden als een COVID-19 patiënt zonder persoonlijke beschermingsmiddelen, maar nooit binnen 1,5 m van de patiënt, worden beschouwd als een contact met een laag risico.

ⁱ https://werk.belgie.be/sites/default/files/content/news/Generiekegids_light.pdf

ⁱⁱ <https://covid-19.sciensano.be/sites/default/files/Covid19/verplichte%20melding%20en%20contact%20opvolging.pdf>